

betydning at blive forberedt på afhøringen i retten, herunder navnlig at blive gjort bekendt med mulighederne for at få afhøringerne gennemført uden tiltaltes tilstedeværelse og/eller med dørlukning eller referat/navneforbud, jf. betænkning nr. 1102/1987 om den forurettedes stilling i voldtægts- og voldssager, s. 159-60.

I betænkningen s. 40-41 anføres det endvidere, at der i sager om seksualforbrydelser skal ske en afhøring, der bl.a. omfatter spørgsmålet om den forurettedes eventuelle frivillige medvirken til et seksuelt forhold. Under en sådan belastende afhøring kan der være et særligt behov for advokatbistand.

Efter Justitsministeriets opfattelse kan tilsvarende forhold gøre sig gældende i sager om menneskehandel efter straffelovens § 262 a, hvor der bl.a. kan have været tale om udnyttelse af den pågældende ved kønlig usædelighed, eller hvor der har været anvendt ulovlig tvang efter straffelovens § 260 eller frihedsberøvelse efter § 261. Det bemærkes i den forbindelse, at der med den nuværende affattelse af retsplejelovens § 741 a kan ske beskikkelse af en bistandsadvokat i sager, der vedrører overtrædelse af straffelovens §§ 260 og 261.

Det foreslås derfor, at det også i sager om overtrædelse af straffelovens § 262 a bliver hovedreglen, at et offer efter anmodning skal have beskikket en bistandsadvokat.

Ligesom ved volds- og seksualforbrydelser foreslås det, at retten i mindre alvorlige sager skal kunne afslå en begæring om advokatbeskikkelse, når advokatbistand er åbenbart unødvendig.

3. Gennemførelse af straffesager om seksuelt misbrug af børn mv.

I september 2002 afgav Justitsministeriets arbejdsgruppe om gennemførelse af straffesager om seksuelt misbrug af børn betænkning nr. 1420/2002 om gennemførelse af straffesager om seksuelt misbrug af børn.

Ud over forslag om indsættelse af tre nye bestemmelser i retsplejeloven om videoafhøring af børn mv. behandler arbejdsgruppen i betænkningen en række spørgsmål vedrørende varetagelse af barnets interesser i relation til retsplejelovens regler om bl.a. vidnefritagelse og den praktiske gennemførelse af videoafhøringen af barnet. Overvejelser af denne karakter er ikke medtaget i det foreliggende lovforslag, der er begrænset til arbejdsgruppens forslag til ændringer i retsplejeloven.

3.1. Gældende ret

3.1.1. Efter retsplejelovens § 731 skal en forsvarer beskikkes for sigtede i en række nærmere angivne situationer, hvis sigtede ikke selv har valgt en forsvarer, eller hvis den valgte forsvarer udebliver. Der skal i disse tilfælde eksempelvis ske forsvarerbeskikkelse, når sigtede fremstilles for retten med henblik på varetægtsfængsling eller opretholdelse af anholdelse, når der, forinden tiltale er rejst, skal afhøres vidner, når tiltale er rejst i sager, der skal behandles under medvirken af domsmænd, og når tiltale er rejst i sager, i hvilke der bliver spørgsmål om højere straf end bøde.

Bestemmelsen omhandler således den såkaldte obligatoriske forsvarerbeskikkelse, hvor sigtede – hvis han ikke har valgt en forsvarer – har krav på, at en forsvarer beskikkes ham. Det følger dog af § 731, stk. 2, at beskikkelse, når tiltale er rejst i sager, i hvilke der bliver spørgsmål om højere straf end bøde, og i det i § 922, stk. 4, (tilståelsessag efter sigtedes og anklagerens samtykke) nævnte tilfælde, kun sker efter sigtedes begæring.

Efter retsplejelovens § 732 kan der i andre end de i § 731 nævnte tilfælde, såvel før som efter at tiltale er rejst, ske beskikkelse af en offentlig forsvarer for den, der er sigtet, når retten efter sagens beskaffenhed, sigtedes person eller omstændighederne i øvrigt anser det for ønskeligt, og sigtede ikke selv har skaffet sig bistand af en forsvarer. Det følger af § 732, stk. 2, at begæring om beskikkelse kan fremsættes af såvel sigtede som af politiet.

Retsplejeloven indeholder derimod ikke hjemmel til at beskikke en forsvarer for en person, der ikke er sigtet.

3.1.2. Det følger af retsplejelovens § 745, stk. 3, at politiet, hvis der skal foretages en afhøring eller et andet efterforskningskridt af lignende betydning, som kan formodes at ville finde anvendelse som bevis under domsforhandlingen, skal underrette forsvareren herom, således at forsvareren får lejlighed til at overvære det pågældende efterforskningskridt. En videoafhøring af et barn i forbindelse med en sag om seksuelt misbrug kan være et efterforskningskridt omfattet af § 745, stk. 3, hvis videoafhøringen kan formodes at ville finde anvendelse som bevis under domsforhandlingen.

Bestemmelsen blev indsat ved lov nr. 243 af 8. juni 1978. Baggrunden herfor var, at sådanne efterforskningskridt må sidestilles med anticiperet bevisførelse, jf. § 747, og at forsvareren derfor må have adgang til under bevisets optagelse at varetage den mistænkte/sigtedes interesser. Sigtede selv har ikke en tilsvarende ret til at være til stede, medmindre han deltager